

NOTAT

28. februar 2005

Til ministeren

Tale i forbindelse med samråd i Folketingets Kulturudvalg den 2. marts 2005, Spm. G-H om udstilling i Kolding og armslængdeprincip

Kulturudvalget har med spørgsmålene G og H ønsket min vurdering af beslutningen i Kolding Kommunes Kulturudvalg i forbindelse med en ansøgning om økonomisk støtte til en udstilling på Koldinghus Museum om indvandreres liv i Danmark.

Med spørgsmål G ønsker kulturudvalget min vurdering af Kolding Kommunes Kulturudvalgs beslutning i sagen, som er omtalt i en række artikler i pressen.

I spørgsmål H ønskes med udgangspunkt i spørgsmål G min holdning til, hvorledes armslængdeprincippet sikres opretholdt, hvis den foreslåede kommunalreform på kulturområdet gennemføres. Herunder om jeg vil indskrive armslængdeprincippet som en del af grundlaget for den kommende reform.

Lad mig foretage en samlet besvarelse af disse spørgsmål.

De gældende principper for organiseringen af forholdet mellem stat og kunstliv bygger i Danmark på armslængdeprincippet. Principperne bag en sådan organisering af forholdet mellem stat og kunstliv præger i øvrigt i overvejende grad kulturpolitikken i den vestlige verden.

Der findes flere definitioner af armslængdeprincippet. Men jeg vil her henvise til den definition, som har dannet udgangspunkt for de senere års kulturpolitik, herunder i forbindelse med oprettelsen af Kunstrådet. Armslængdeprincippet betyder ifølge denne definition, at en række konkrete beslutninger om støtte til kunst og kultur træffes efter en særlig sagkyndig og ikke en politisk vurdering.

Definitionen siger, at det er *konkrete* beslutninger, der skal tages efter særlig sagkyndig vurdering. Omvendt har det politiske niveau – regering og Folketing – pligt til at gøre sig nogle tanker om, hvad en lov og dertil hørende bevilling, der bliver vedtaget, skal gå til. Det betyder ofte formulering af retningslinier, kriterier og krav for støttetildeling. Politikerne (eller deres embedsmænd) må også efterfølgende kunne føre kontrol med, om den pågældende bevilling faktisk er blevet brugt til de formål, som den var tiltænkt. Derfor må der nødvendigvis være nogle rammelove eller andre retningslinier, inden for hvilke, de sagkyndige skal bevæge sig, når de træffer konkrete beslutninger.

Med dannelsen af Kunstrådet videreførte vi de tidligere gældende principper for arbejdsdelingen mellem kulturministerens og de udpegede sagkyndige medlemmer af de faglige råd. De kunstfaglige medlemmer af Kunstrådet har således, inden for de politisk fastsatte rammer i kunststøttelovgivningen og på finansloven, det endelige administrative ansvar for forvaltningen af de offentlige støttemidler. Derved sikres kunstens autonomi og uafhængighed af staten på det indholdsmæssige område. Det er altså Kunstrådets opgave at afgøre, hvem eller hvad der skal have statslig støtte. Det er en del af de politiske rammer at fastlægge, hvor og hvordan armslængdeprincippet skal fungere. Her er det blevet almindelig praksis, at dialogen mellem de kunstfaglige råd og det politiske system sker på baggrund af handlingsplaner, som rådene udarbejder.

Det er i høj grad en balanceakt mellem på den ene side at stille politiske krav til rammer, formål mv. og på den anden side sikre, at konkrete beslutninger træffes efter en sagkyndig vurdering. Det er vigtigt også fremover at værne om denne balanceakt.

Denne beskrivelse af armslængdeprincippet er som nævnt en redegørelse for forholdet mellem stat og kunstliv.

Med hensyn til sagen i Kolding, skal jeg understrege, at jeg ikke kender til den konkrete sag udover den omtale af sagen, der har været i medierne.

Jeg skal samtidig slå fast, at vi i denne sag befinder os på et kommunalfuldmagtsområde, som er karakteriseret ved fraværet af indholdsmæssige regler. Det er således op til den enkelte kommune at bestemme, hvordan de kommunale midler til kulturområdet skal bruges, når den yder tilskud efter kommunalfuldmagten. Det er helt centralt for det kommunale selvstyre, at staten ikke blander sig i kommunernes konkrete dispositioner, når kommunerne bevæger sig inden for kommunalfuldmagtsområdet. Man kunne næsten fristes til at sammenligne armslængdeprincippet med den kommunale frihed til at træffe den type afgørelser selv.

Jeg kan ikke gå ind i en konkret vurdering af, om kulturudvalget i Kolding Kommune i forbindelse med afgørelsen i den konkrete sag, hvor der - ud fra mediernes omtale af sagen - i forbindelse med et tilsagn om økonomisk støtte fra kommunalbestyrelsens side er stillet nogle ret konkrete krav til projektets indhold.

Men jeg er principielt af den holdning, at egentlig kunststøtte skal tildeles efter armslængdeprincippet, så der sikres en uvildig uddeling af offentlige tilskudsmidler. Det er i forlængelse heraf min opfattelse, at politikere bør være yderst tilbageholdende med at stille krav til det konkrete indhold af projekter.

Kulturudvalget ønsker med spørgsmål H at få afklaret, hvordan armslængdeprincippet sikres opretholdt, når den foreslåede kommunalreform på kulturområdet gennemføres og om jeg vil være parat til at indskrive armslængdeprincippet som en del af grundlaget for den kommende reform.

Jeg vil hertil sige, at regeringens forslag til omflytning af opgaver i forbindelse med kommunalreformen ikke indebærer ændringer i forhold til armslængdeprincippet. Der sker primært en flytning af opgaver fra amterne til henholdsvis staten og kommunerne. Der sker ingen væsentlige ændringer i beslutningsgangene i den forbindelse bortset fra, at det amtslige forvaltningsled fjernes. En egentlig diskussion af armslængdeprincippet i den forbindelse, forekommer mig ikke så relevant. Jeg har derfor ingen planer om at indskrive yderligere betragtninger om armslængdeprincippet som led i den kommende reform. Muligheden for at etablere lokale musikudvalg, billedkunstråd m.v. opretholdes dog.

Det er dog fortsat min opfattelse, at disse principper nødvendigvis må balance-res i forhold til det kommunale selvstyre. Jeg finder derfor ingen grund til, at staten skal begynde en egentlig lovregulering af den del af det kommunale kulturområde, der varetages i henhold til kommunalfuldmagten. Her skal der pr. definition være frie rammer for det kommunale selvstyre. Det er hele essen-sen i kommunestyret, at der er en vis frihed her.

Med det nye Danmarkskort, med større og på mange måder mere slagkraftige kommuner, er der efter min mening mere end nogensinde et godt grundlag for både arbejdsdeling og samarbejde mellem kommunerne og staten. Kommu-nerne bliver både større og formentlig mere professionelle sagsparter, når den enkelte kommune varetager flere spørgsmål af samme karakter, end kommu-nerne gør i dag. Vi skal fortsætte med at sikre en lokal forankring af en række af kulturinitiativerne, og jeg er fuld af fortrøstning i forhold til, at de kom-mende større kommuner vil varetage opgaverne på kulturområdet på en god og balanceret måde.